

**DECYZJA
O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH**

Na podstawie art. 71 ust 2 pkt. 1, art. 72 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 75 ust. 1 pkt 4, art. 77, art. 79 ust. 1, art. 80 ust.1, art. 82, 83 i art. 85 ust. 1, ust. 2 pkt. 1 oraz i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), zwaną dalej ustawą ooś oraz § 3 ust. 1, pkt 55 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.), w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 ze zm.), zwany dalej Kpa, po rozpatrzeniu wniosku PCWO ENERGY PROJEKT Sp. z o. o. ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia pod nazwą: „*Budowa farmy fotowoltaicznej zlokalizowanej na części dz. Nr 39 i 88 w obrębie Kramarzewo gm. Radziłów*” i po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko

ustalam

środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na budowie instalacji fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą o łącznej mocy do 22 MWp, usytuowanych na działkach Nr 39 i 88 w obrębie Kramarzewo gm. Radziłów”, powiat grajewski, województwo podlaskie.

Określam:**1. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia**

Planowane przedsięwzięcie będzie polegało na budowie farmy fotowoltaicznej o mocy do 22 MWp wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Planowana inwestycja będzie zlokalizowana na terenie obejmującym działki o numerach ewidencyjnych 39 i 88 obręb Kramarzewo, gmina Radziłów.

Łączna powierzchnia działek wynosi około 23,40 ha, z czego łączna powierzchnia terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostała powierzchnia przeznaczona do przekształcenia, w tym tymczasowego, w celu realizacji przedsięwzięcia będzie wynosić do 10,60 ha. Zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli wyniesie do 9,50 ha.

Wnioskowany teren jest zlokalizowany na gruntach sklasyfikowanych jako grunty orne klasy RIVb, RV, RVI, LIV, LV.

Realizacja inwestycji nie wiąże się z wycinką drzew. Na rozpatrywanym obszarze nie stwierdzono chronionych gatunków roślin i siedlisk przyrodniczych. Na działkach przeznaczonych pod wnioskowaną inwestycję nie stwierdzono także występowania rzadko

spotykanych gatunków zwierząt. Ponadto, nie zaobserwowano nor, legowisk, gniazd ptaków oraz ich pozostałości.

Farma fotowoltaiczna zlokalizowana zostanie w odległości około 35 m od budynku po byłej Szkole Podstawowej w Kramarzewie na działce nr 93/2, oraz około 39m od zabytkowego obiektu sakralnego – Kościoła pw. Św. Barbary w Kramarzewie na działce nr 96/2, około 142m od budynku mieszkalnego nr 2 na działce nr 95/4.

Obsługa komunikacyjna działki inwestycyjnej odbywać się będzie głównie drogą oznaczoną numerem działki 81/4 zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie terenu inwestycji. W ramach realizacji przedsięwzięcia przewiduje się:

- stalowe, ocynkowane konstrukcje i elementy montażowe do instalacji paneli (*tzw. stoły fotowoltaiczne*), o orientacji południowej, usytuowane na gruncie,
- panele fotowoltaiczne o łącznej mocy do 22 MWp w ilości do 55000 szt.,
- inwertery DC/AC o łącznej mocy nominalnej do 22 MWp w ilości do 440 szt.,
- stacje transformatorowe do 22 szt.,
- pośrednie rozdzielnice napięcia,
- układy pomiarowo – zabezpieczające,
- trasy oraz linie kablowe,
- instalacje odgromowe, przepięciowe oraz przetężeniowe,
- dodatkowe oprzyrządowanie pomocnicze,
- ogrodzenie, monitoring.

Dopuszcza się posadowienie magazynu energii.

Panele fotowoltaiczne będą montowane na stelażach. Montaż będzie wykonany metodą wbijania profili aluminiowych lub stalowych bezpośrednio do gruntu bez stosowania fundamentu betonowego. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją miejscowe wzmocnienie konstrukcji wsporczej fundamentem będzie wymagane jedynie w przypadku montażu trackerów pozwalających na ustawianiu się urządzenia w takiej pozycji, która w danej chwili zagwarantuje odpowiednie ułożenie paneli względem słońca.

Planuje się zastosowanie zespołu paneli bezołowiowych ustawionych w rzędach oddzielonych od siebie pasami technicznymi o szerokości od około 2,5 do 10 metrów w zależności od ukształtowania terenu. Przestrzeń pomiędzy rzędami paneli nie będzie przekształcana i będzie biologicznie czynna. Wysokość konstrukcji wyniesie maksymalnie około 4 m.

Wytworzony w panelach fotowoltaicznych prąd stały zostanie przekształcany w inwerterach (*falownikach*) na prąd przemienny i przekazany za pośrednictwem sieci kablowej do stacji transformatorowo-rozdzielczej.

Przewiduje się możliwość doposażenia instalacji fotowoltaicznej w magazyn energii elektrycznej w postaci akumulatorów *litowo - jonowych* o maksymalnej mocy zainstalowanej równej maksymalnej mocy zainstalowanej w farmie.

Teren inwestycji będzie ogrodzony. Ogrodzenie wykonane będzie z siatki grodzeniowej o wysokości około 2,2 m, bez podmurówki, podniesionej o 20 cm ponad poziom terenu, celem umożliwienia swobodnego przemieszczania się drobnej fauny

Ogniwa fotowoltaiczne zostaną zainstalowane na specjalnych stalowych, ocynkowanych konstrukcjach nośnych, składających się z ramy, pionowych i poziomych profili nośnych oraz elementów mocujących.

Przewiduje się zastosowanie do 22 szt. prefabrykowanych stacji kontenerowych wraz z transformatorami. Magazyny energii pozwolą zachować częstotliwość systemu elektroenergetycznego na stałym poziomie lub łagodzić jej wahania. Magazynowanie energii służy również równoważeniu popytu i podaży energii, których szczyty występują w różnych od siebie porach, poprawia jakość energii oraz pozwala na lepsze wykorzystanie

odnawialnych źródeł energii. Magazyny energii nie wytwarzają ścieków, odpadów i zanieczyszczeń powietrza.

2. Warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich

1. Realizację inwestycji rozpocząć poza okresem lęgowym ptaków oraz kluczowym okresem rozrodu dziko występujących zwierząt, przypadającym w terminie od 1 marca do 31 sierpnia.
2. Przed zajęciem terenu i przystąpieniem do prac montażowych oraz robót ziemnych (*maksymalnie 2 dni wcześniej*) cały teren należy poddać wizji terenowej przez specjalistę przyrodnika w celu potwierdzenia braku aktywnych lęgów ptaków oraz rozrodu zwierząt na terenie inwestycji. Jeżeli zostaną zaobserwowane miejsca (*tereny*), w których występują zwierzęta, roboty budowlane należy realizować w taki sposób, by nie stanowiły dla nich zagrożenia. Jeżeli przez dłuższy okres czasu zwierzęta nie będą opuszczać terenu objętego wnioskiem, a będzie to kolidować z planami realizacji inwestycji, konieczne będzie wyгородzenie danego terenu bądź wstrzymanie prac na tak długi okres, jak będzie to konieczne.
3. W czasie prowadzenia prac ziemnych zwrócić uwagę na zabezpieczenie wód podziemnych oraz powierzchniowych przed ewentualnym zanieczyszczeniem;
4. Prowadzić stałą kontrolę procesu budowlanego przez kierownika budowy oraz inspektora nadzoru budowlanego.
5. Teren budowy ogrodzić i zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych.
6. Zachować odległość ogrodzenia od terenów leśnych i zadrzewionych do minimum 25 m, zapewniając swobodne przemieszczanie się średnich i dużych zwierząt, utrzymując drożność korytarza ekologicznego.
7. Zaplecze budowy usytuować w możliwie jak największej odległości od lasu.
8. Prace budowlane oraz transport materiałów na etapie realizacji należy prowadzić w porze dnia, tj. w godzinach 6.⁰⁰ - 22.⁰⁰.
9. Przeprowadzić prace budowlane w jak najkrótszym czasie, ograniczając je do pory dnia ze względu na hałas pracujących urządzeń,
10. Postępować z odpadami, które powstaną na etapie budowy, eksploatacji i likwidacji zgodnie z przepisami o odpadach, w szczególności gromadzenie poszczególnych rodzajów odpadów w przystosowanych do tego kontenerach, przekazywanie odpadów do transportu, odzysku lub unieszkodliwiania jedynie wyspecjalizowanym firmom posiadającym odpowiednie pozwolenia
11. Prace budowlano-montażowe prowadzić sprzętem sprawnym technicznie, posiadającym aktualne przeglądy techniczne.
12. Zastosować moduły fotowoltaiczne pokryte powłoką antyrefleksyjną w celu wyeliminowania „efektu olśnienia”.
13. W czasie nieprowadzenia prac (*noce oraz dni przestoju*), wykopy należy otoczyć płótkami a tworzywa sztuczne specjalnie zaprojektowanymi do ochrony płazów.
14. Teren inwestycji wyposażać w sorbenty do usuwania rozlanych substancji ropopochodnych. W przypadku sytuacji awaryjnego wycieku zanieczyszczenie niezwłocznie usunąć, a użyte środki przekazać uprawnionej firmie.
15. Tankowanie i naprawę pojazdów wykonywać poza terenem inwestycji, w specjalnie do tego przeznaczonych miejscach (dopuszczalne jest tylko w sytuacjach wyjątkowych przy wykorzystaniu mat absorbujących i zachowaniu należytej ostrożności).
16. Nie stosować żadnych systemów płoszących ptactwo.

17. Teren inwestycyjny (*przeznaczony pod zabudowę paneli fotowoltaicznych*) winien wynosić maksymalnie 9,50 ha.
18. Nie oświetlać terenu w porze nocnej w sposób ciągły.
19. W przypadku konieczności mycia paneli fotowoltaicznych stosować czystą wodę bez dodatku detergentów.
20. Nie stosować herbicydów i środków do ograniczania wzrostu roślin na terenie całej farmy.
21. Wykaszanie roślinności na terenie farmy prowadzić po 1 sierpnia rozpoczynając od środka farmy w kierunku jej brzegów, celem zminimalizowania zagrożenia śmiertelności dla małych zwierząt i ptaków.
22. Zaplecze budowy wyposażać w urządzenia sanitarne dla pracowników.
23. Plac budowy wyposażać w odpowiednią ilość proszków sorpcyjnych i materiałów do przechowywania ewentualnie powstających wycieków substancji ropopochodnych, pojemnik do przechowywania zanieczyszczonego gruntu.
24. W przypadku awarii skutkującej rozlaniem lub wyciekami substancji mogących zanieczyścić środowisko gruntowo – wodne zanieczyszczone masy ziemne zebrać i poddać neutralizacji.
25. Ścieki socjalno – bytowe odprowadzać do szczelnych zbiorników bezodpływowych przenośnych toalet. Zbiorniki systematycznie opróżniać oraz przekazywać firmie posiadającej stosowne uprawnienia.
26. Wyposażać pracowników w ubranie ochronne i sprzęt ochronny.
27. Magazynować materiały pomocnicze poza terenem elektrowni.
28. Zarządzać odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpady gromadzić w szczelnych pojemnikach.
29. Wykopy kablowe zasypywać niezwłocznie po ułożeniu w nich kabli;
30. Wykonać nasadzenia osłonowe wzdłuż ogrodzenia.
31. Odpowiednio oznakować teren prowadzenia prac oraz przestrzegać zasad BHP.
32. Urządzenia emitujące hałas ulokować w takiej odległości od okolicznych terenów, aby poziom hałasu nie przekroczył 38dB,
33. Urządzenia emitujące hałas oddalić od siebie na taką odległość, aby nie następowało wzmacnianie i propagacja fali dźwiękowej.
34. Urządzenia emitujące hałas zlokalizować w odległości zapewniającej nieprzekroczenie norm higienicznych,
35. Prowadzić codzienne kontrole wykopów w celu sprawdzenia czy nie doszło do przypadkowego uwięzienia w nich zwierząt.
36. Uporządkować teren inwestycji po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia.

Teren, na którym będzie realizowana inwestycja nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położony jest poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.).

Najbliżej położone obiekty chroniony - obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006 oraz specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Biebrzy PLH200008 usytuowane są w odległości około 3,4 km od terenu planowanego przedsięwzięcia. Mając na uwadze oddalenie planowanego przedsięwzięcia od ww. obszarów Natura 2000 nie przewiduje się możliwości negatywnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na gatunki i siedliska, dla ochrony których wyznaczone zostały obszary Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów. Zastosowanie powłoki antyrefleksyjnej dla pokrycia paneli fotowoltaicznych zwiększy absorpcję energii promieniowania słonecznego oraz zapobiegnie niepożądanemu efektowi odbicia światła od powierzchni paneli, tzw.

oświetleniu. Tym samym inwestycja nie będzie generować negatywnego oddziaływania na przelatujące w pobliżu ptaki.

Planowane przedsięwzięcie nie będzie zatem miało wpływu na stan siedlisk roślin i zwierząt występujących na obszarach Natura 2000. Zasięg potencjalnych zmian w wyniku projektowanej inwestycji nie wpłynie również na integralność tych obszarów. Planowana inwestycja znajduje się w granicach korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Piska korytarz środkowy KPn-1B. Za sprawą lokalizacji na terenie otwartym, pozbawionym zadrzewień, jak również dobrych praktyk budowlanych (odpowiednie wykonanie ogrodzenia zapewniającego możliwość migracji) – przewiduje się, że elektrownia nie będzie tworzyć bariery do przemieszczania się większych zwierząt, ani nie wpłynie na drożność korytarzy ekologicznych, z uwagi na brak stykających się ogrodzeń pomiędzy inwestycją a innymi obiektami, jak również wykonanie ogrodzenia terenu inwestycji z siatki, z wolną przestrzenią od poziomu terenu do dolnej krawędzi ogrodzenia, bez podmurówki. Dzięki temu pod ogrodzeniem nie będą istniały fizyczne przeszkody uniemożliwiające migrację małym i średnim zwierzętom. Pojawiające się większe zwierzęta będą mogły obejść elektrownię wzdłuż ogrodzenia. Reasumując nie przewiduje się przerwania ani zakłócenia w funkcjonowaniu krajowych oraz lokalnych korytarzy migracji.

Należy jednak wskazać, że brak negatywnego oddziaływania organ stwierdził przy założeniu, że inwestycja będzie realizowana zgodnie z założeniami ustawy o ochronie przyrody, która określa zakazy obowiązujące w stosunku do roślin, zwierząt oraz grzybów objętych ochroną gatunkową oraz jasno wskazuje, że wszelkie odstępstwa od wprowadzonych zakazów są możliwe jedynie po uzyskaniu zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 09 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 09 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183, z późn. zm.).

W związku z powyższym przed wykonaniem jakichkolwiek prac, które będą się wiązały z niszczeniem siedlisk przyrodniczych, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt, umyślnym zabijaniem osobników, wycinką drzew, zgodnie z art. 56 ustawy o ochronie przyrody należy każdorazowo wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku WST II w Łomży z odpowiednim wnioskiem o wydanie stosownego zezwolenia na wykonanie czynności zabronionych.

Tereny inwestycji nie są objęte prawną formą ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 poz. 840 ze zm.). Zgodnie z ww. ustawą w trakcie prowadzenia robót ziemnych w przypadku odkrycia przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, należy wstrzymać wszelkie prace, zabezpieczyć przedmiot oraz niezwłocznie zawiadomić podlaskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków lub Wójta Gminy.

3. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o oś, w szczególności w projekcie budowlanym

W dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o oś należy uwzględnić następujące wymagania dotyczące ochrony środowiska:

1. Transformatory zabudować w żelbetowych obudowach które skutecznie zmniejszają promieniowanie magnetyczne do bezpiecznego poziomu na zewnątrz.

2. Kable prowadzić w specjalnych trasach, rurach osłonowych (np. RKUV);
3. Stacje trafo oraz magazyny energii zlokalizować w jak największej odległości od terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, a także terenów zabudowanych budynkami mieszkalnymi i o funkcji mieszanej, aby poziom hałasu nie przekroczył 38 dB w dzień i 30 dB w nocy.
4. Urządzenia emitujące hałas oddalić od siebie na taką odległość, aby nie następowało wzmacnianie i propagacja fali dźwiękowej
5. W miejscach zlokalizowanych najbliżej zabudowy mieszkaniowej oraz miejsc publicznych(kościoł, budynek po byłej szkole, znajdujących się na działkach sąsiednich tj. południowy wschód od działki nr 39) wzdłuż granicy południowowschodniej, zaczynając od wysokości zadrzewień do granicy, wykonać nasadzenia osłonowe – pas zieleni izolacyjnej. Nasadzenia pasa zieleni należy objąć co najmniej dwuletnią gwarancją pielęgnacyjną.
6. Budynki stacji kontenerowych pomalować w odcieniach szarości i zieleni aby zmniejszyć widoczność instalacji w krajobrazie,
7. Wykonać ogrodzenie siatkowe bez podmurówki, które nie będzie wkopane w ziemię z przestrzenią minimum 20 cm od poziomu terenu dolnej krawędzi ogrodzenia w celu umożliwienia migracji małym i średnim zwierzętom na teren działki inwestycyjnej.
8. Wzdłuż wschodniej granicy działki nr 88 gdzie znajduje się ciek zastosować ogrodzenie zlokalizowane w odległości około 2 m od granicy działki.
9. Zachować pas technologiczny pomiędzy ogrodzeniem, a infrastrukturą min 3 m.
10. Zaprojektować instalację paneli fotowoltaicznych tak, by ich wysokość wraz ze stelażem nie przekraczała wysokości 4 m.
11. Na panelach fotowoltaicznych zastosować powłoki antyrefleksyjne.
12. Rozmieścić panele fotowoltaiczne w szeregach z zachowaniem pomiędzy nimi odstępów aby zapobiec tworzeniu się powierzchni przypominającej taflę lustra wody.
13. W projekcie budowlanym dokładnie określić parametry projektowe inwestycji, niezbędne materiały oraz ich ilości.
14. W przypadku, gdy w wyniku realizacji przedsięwzięcia mogłoby dojść do naruszenia zakazów w stosunku do gatunków chronionych, konieczne jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów na podstawie art. 56 ust. 1-2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U z 2023 r. poz. 1336 ze zm.).

4. Wymogi w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska

Przedsięwzięcie nie zalicza się do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 138).

5. Wymogi w zakresie ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Dla planowanego przedsięwzięcia ze względu na znaczną skalę i odległość od granicy państwowej z Republiką Białorusi, Litwy i z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko. Dla

planowanego przedsięwzięcia nie przeprowadzono postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6. Gotowość instalacji do wychwytywania dwutlenku węgla w przypadku instalacji do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej, o elektrycznej mocy znamionowej nie mniejszej niż 300 MW.

Planowane przedsięwzięcie nie stanowi instalacji do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej, o elektrycznej mocy znamionowej nie mniejszej niż 300 MW, wobec czego konieczność gotowości do wychwytywania dwutlenku węgla jej nie obowiązuje.

7. Kompensacja przyrodnicza

Zgodnie z opracowanym raportem oddziaływania na środowisko, realizacja i funkcjonowanie planowanego przedsięwzięcia, po uwzględnieniu w projekcie technicznym wymagań ochrony środowiska określonych w dokumencie, nie spowoduje uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz zdrowia ludzi, a także nie wystąpią negatywne oddziaływania na obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Z tego też względu realizacja przedsięwzięcia nie wymaga dokonania kompensacji przyrodniczej rozumianej jako wyrównanie strat dokonanych w środowisku przez realizację przedmiotowego przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych obszaru.

8. Zapobieganie, ograniczanie oraz monitorowanie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Celem zapobiegania i ograniczania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nakładam obowiązek następujących działań:

- prace budowlane oraz transport elementów elektrowni należy prowadzić w jak najkrótszym czasie w porze dziennej tj. w godzinach 6:⁰⁰ - 22:⁰⁰,
- prace ziemne należy prowadzić w sposób zabezpieczający wykopy przed napływem wód opadowych,
- płyny ropopochodne (smary, oleje) magazynować poza placem budowy,
- w celu zapobieżenia zanieczyszczeń wód gruntowych, zaplecze budowy wyposażać w urządzenia sanitarne dla pracowników (toalety przewożone) typu TOI-TOI,
- zaplecze budowy zlokalizować w bezpośrednim sąsiedztwie dróg dojazdowych, w jak największej odległości od lasów i terenów zadrzewionych,
- plac budowy wyposażać w proszki sorpcyjne i pojemnik do przechowywania zanieczyszczonego gruntu,
- w celu zmniejszenia emisji wszystkie pojazdy należy wyłączać na czas załadunku i wyładunku materiałów, a ruch pojazdów samochodowych ograniczyć do minimum,
- samochody ciężarowe przywożące lub wywożące z terenu budowy materiały sypkie zabezpieczyć poprzez zastosowanie plandek,
- na placu budowy stosować urządzenia i maszyny sprawne, celem zapobiegania awariom i przedłużaniu robót budowlanych, a tym samym zwiększaniu emisji na etapie realizacji inwestycji,
- odpady magazynować w sposób selektywny w przeznaczonych do tego kontenerach dostosowanych do konsystencji i właściwości magazynowanych odpadów,
- odpady niebezpieczne należy odpowiednio zabezpieczyć (*teren zadaszony, ogrodzony, zamknięty*), a następnie przekazać specjalistycznym firmom posiadającym stosowne zezwolenia w zakresie zbierania, transportu, odzysku bądź unieszkodliwiania odpadów,
- zebrany, zanieczyszczony grunt przekazywać uprawnionemu odbiorcy (*specjalistycznej firmie*), zgodnie z właściwymi przepisami prawa,
- duże kamienie stanowiące odpad podczas prac budowlanych zaleca się zebrać

w niewielkie pryzmy i pozostawić na skraju farmy w celu stworzenia warunków siedliskowych gadów i miejsca hibernacji płazów,

- po zakończeniu prac budowlano-montażowych teren objęty inwestycją odpowiednio uporządkować i zagospodarować,
- ogrodzenie inwestycji płotem z siatki o wysokości około 2,2 m.

Na etapie funkcjonowania przedsięwzięcia:

- w celach bezpieczeństwa, materiały pomocnicze, np. oleje, smary itp., magazynować poza terenem elektrowni,
- wody opadowe spływające z powierzchni paneli fotowoltaicznych bezpośrednio odprowadzać do gruntu,
- panele fotowoltaiczne należy myć wodą zdemineralizowaną, bez użycia środków chemicznych,
- odpady powstałe podczas prac eksploatacyjnych lub konserwatorskich, magazynować selektywnie w przeznaczonych do tego kontenerach i przekazywać uprawnionym podmiotom do odzysku lub unieszkodliwienia,
- zużyte lub uszkodzone panele fotowoltaiczne oraz inne urządzenia poddać recyklingowi. Inwestor zobowiązany jest do przekazania ich specjalistycznym firmom, posiadającym stosowne pozwolenia w zakresie odbierania i odzysku odpadów,
- zakaz stosowania pestycydów (*zwłaszcza herbicydów*) na terenie całej elektrowni słonecznej, w celu ograniczania wegetacji roślin,
- utrzymać tereny zielone pomiędzy panelami słonecznymi poprzez koszenie, nie wcześniej niż 15 lipca każdego roku, alternatywą dla koszenia może być wypas zwierząt,
- woda stosowana do czyszczenia powinna być zdemineralizowana, aby nie zmniejszała przezierności szyby zostawiając na powierzchni osad,
- w przypadku zastosowania transformatorów olejowych, wykorzystać misy olejowe uniemożliwiające przedostaniu się oleju lub substancji izolacyjnej do gruntu w przypadku awarii, które będą w stanie zmagazynować całość oleju oraz substancji z akcji gaśniczej,
- ruch pojazdów samochodowych ograniczyć do minimum,
- po zakończeniu prac budowlano-montażowych teren objęty inwestycją odpowiednio uporządkować i zagospodarować.

Nie prognozuje się oddziaływań, które wymagałyby monitorowania na etapie eksploatacji inwestycji.

9. Stwierdzenie konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania

Nie stwierdza się konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska instalacje fotowoltaiczne nie są przedsięwzięciami, dla których tworzy się obszary ograniczonego użytkowania.

10. Stanowisko w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18, z zastrzeżeniem pkt. 4a i 4b ustawy ooś.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia:

- ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 14.07.2022 r. (data wpływu 15.07.2022 r.) PCWO ENERGY PROJEKT Sp. z o.o. wystąpiła do Wójta Gminy Radziłów o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą o łącznej mocy zainstalowanej do 22 MW. Inwestycja zrealizowana zostanie na terenie działki ewid. nr 39, 88 w obrębie Kramarzewo, gmina Radziłów, powiat grajewski, województwo podlaskie.

Do wniosku dołączono 4 egzemplarze karty informacyjnej przedsięwzięcia wraz z jej zapisem w formie elektronicznej, uproszczony wypis z rejestru gruntów, poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej obejmującej teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się 100 m od granic terenu, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie. Tereny objęte wnioskiem nie posiadają miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wnioskowane przedsięwzięcie zakwalifikowano do § 3 ust. 1 pkt 54 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zmienionego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. (*Dz. U. z 2019 r. poz. 1839*) - zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a (obszary objęte formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy), należy do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, dla których może być wymagany obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym na mocy art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy ooś dla planowanego przedsięwzięcia ze względu na jego kwalifikację wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wójt Gminy jest właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedmiotowego przedsięwzięcia (art. 75 ust. 1 pkt 4 ustawy ooś).

Uwzględniając regulację wynikającą z art. 74 ust. 3a ustawy ooś organ ustalił strony postępowania, którymi stali się właściciele działek położonych na terenie, na którym będzie realizowane przedsięwzięcia oraz na obszarze znajdującym się w odległości 100 m od granic tego terenu.

Obwieszczeniem z dnia 1.08.2022 r. powiadomiono strony o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia, o możliwości zapoznania się ze złożonym wnioskiem oraz składania ewentualnych uwag i zastrzeżeń.

Niniejsze obwieszczenie zostało podane do wiadomości przez umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Radziłów, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Radziłowie, oraz na tablicy ogłoszeń sołectwa Kramarzewo.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy ooś pismem, sygn. Gk.6220.10.2022.JC z dnia 29.07.2022 r., organ prowadzący postępowanie wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych II w Łomży, Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarządu Zlewni w Augustowie oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie z prośbą o wyrażenie opinii,

co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, przedkładając dokumenty, o których mowa w art. 64 ust. 2 ww. ustawy.

W odpowiedzi Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych II w Łomży działając z upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych w Łomży w opinii zawartej w piśmie, znak: WSTII.4220.145.2022.MM z dnia 16.08.2022r., uznał, że dla przedmiotowego przedsięwzięcia nie istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Analizując uwarunkowania określone w art. 63 ust. 1 ustawy ooś organ ochrony środowiska ustalił, że przedsięwzięcie nie jest zlokalizowane na: obszarach wodno - błotnych i innych o płytkim zaleganiu wód podziemnych, w tym na siedliskach łągowych i w ujściach rzek, obszarach wybrzeży i w środowisku morskim, obszarach górskich lub leśnych, w strefie ochronnej ujęć wód i obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych, obszarach mających znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, obszarach o znacznej gęstości zaludnienia, obszarach przylegających do jezior, obszarach ochrony uzdrowskiej i w uzdrowskach. Przedsięwzięcie nie jest zlokalizowane na obszarach, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone lub istnieje prawdopodobieństwo ich przekroczenia.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania związane z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko organ stwierdził, że inwestycja nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Zatem uznano za uzasadnione odstępnie od obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko tego przedsięwzięcia.

Dyrektor Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarządu Zlewni w Augustowie po rozpatrzeniu wniosku Wójta i przeanalizowaniu dołączonych materiałów, w piśmie znak: BI.ZZŚ.1.4360.263.2022.BG z dnia 05.08.2022 r. oznajmił, że nie stwierdza potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia.

Analizując usytuowanie przedsięwzięcia pod kątem wymagań zawartych w art. 63 ust. 1 ustawy ooś, na podstawie przedłożonych dokumentów organ do spraw ocen wodnoprawnych ustalił, iż planowane zamierzenie będzie realizowane poza miejscem występowania obszarów wodno-błotnych, obszarów o płytkim zaleganiu wód podziemnych, w tym siedlisk łągowych oraz ujść rzek. Planowana farma fotowoltaiczna zlokalizowana będzie także poza strefami ochronnymi ujęć wód, obszarami ochronnymi zbiorników wód śródlądowych, obszarami przylegającymi do jezior. Teren przedsięwzięcia znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne, poza granicami obszarów chronionych regulowanych ustawą o ochronie przyrody.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (II aktualizacja PGW), wprowadzonym w dniu 17 lutego 2023 r. Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), teren przedsięwzięcia znajduje się w zlewni JCWPd o kodzie PLGW200032, której stan ilościowy i chemiczny został określony jako dobry i nie jest ona zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

W odniesieniu do lokalizacji przedsięwzięcia względem jednolitych części wód powierzchniowych ustalono, iż teren planowanego przedsięwzięcia znajduje się w zlewni JCWP „Dopływ z Kramarzewa” o kodzie RW2000172629676 wyznaczonej jako naturalna część wód o złym stanie niezagrożonej ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Celem środowiskowym dla JCWP „Dopływ z Kramarzewa” jest poprawa jej stanu ekologicznego i stanu chemicznego tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych.

Po przeanalizowaniu przedłożonych dokumentów, mając na uwadze specyfikę instalacji fotowoltaicznych oraz planowane działania ograniczające negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko, ujęte w przedłożonej opinii, jako warunki konieczne do uwzględnienia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ ocenił, że skutki realizacji inwestycji nie powinny negatywnie wpłynąć na realizację celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. W związku z powyższym, w opinii organu, dla przedmiotowego przedsięwzięcia nie zachodzi konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w zakresie wpływu przedsięwzięcia na stan wód oraz osiągnięcie określonych dla nich celów środowiskowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie w piśmie, znak NZ.7040.41.2022 z dnia 12.08.2022r. – opinia Nr 49/O/NZ/2022 stwierdził, że dla analizowanego przedsięwzięcia istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wykonania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w pełnym zakresie ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na życie i zdrowie ludzi, z uwagi na skalę planowanego przedsięwzięcia, a także lokalizację planowanej inwestycji.

Organ prowadzący postępowanie zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy oś dokonał analizy zgromadzonych dokumentów i uznał, że przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko umożliwi określenie warunków wykorzystania terenu w fazie realizacji i funkcjonowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich oraz wskaże wymagany zakres monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Biorąc pod uwagę powyższe, a w szczególności opinię Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Augustowie, Wójt Gminy Radziłów Postanowieniem sygn. Gk.6220.10.2022.JC z dnia 01.09.2022r. stwierdził obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określając jednocześnie zakres raportu oddziaływania na środowisko.

Zdaniem Wójta, wykonanie raportu o oddziaływaniu na środowisko pozwoli na zidentyfikowanie możliwego bezpośredniego i pośredniego wpływu projektowanej inwestycji na środowisko a także na przeanalizowanie możliwości oraz sposobów zapobiegania i zmniejszenia negatywnych oddziaływań (*rozwiązania techniczne lub organizacyjne*). Wykaże również, czy oddziaływanie projektowanego wg przedstawionej koncepcji przedsięwzięcia, zamknie się w granicach terenu przewidzianego na realizację inwestycji i nie wpłynie na pogorszenie jakości środowiska terenów sąsiadujących oraz podda analizie mogące wystąpić konflikty społeczne związane z planowaną inwestycją.

Wójt Gminy wydał także Postanowienie Gk.6220.10.2022.JC w sprawie zawieszenia przedmiotowego postępowania do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia. W trybie art. 49 kpa powiadomiono strony o wydaniu postanowień Wójta Gminy Radziłów w sprawie stwierdzenia obowiązku sporządzenia raportu i jego zakresu zawieszenia postępowania, oraz zawieszenia postępowania.

W dniu 19.04.2024 r. Inwestor przekazał Wójtowi raport o oddziaływaniu na środowisko pt. „*Budowa farmy fotowoltaicznej zlokalizowanej na dz. nr 39, 88 w obrębie Kramarzewo, gmina Radziłów*”.

Po otrzymaniu ww. raportu organ prowadzący postępowanie wydał Postanowienie sygn. Gk.6220.10.2022.JC z dnia 24.04.2024r. w sprawie podjęcia zawieszonych postępowania z wniosku PCWO ENERGY PROJEKT Sp. z o. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Informacja o wpływie raportu oraz o podjęciu postępowania podana została do publicznej wiadomości w trybie art. 49 kpa poprzez umieszczenie obwieszczenia na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy

Radziłów, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Radziłowie, oraz we wsi Kramarzewo.

Na podstawie **art. 77 ust 1 pkt. 1** ustawy ooś, pismem Sygn. Gk.6220.10.2022.JC z dnia z dnia 24.04.2024 r., organ prowadzący postępowanie zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie o opinię w przedmiotowej sprawie. Informację o skierowaniu raportu do właściwych organów celem uzgodnienia i uzyskania opinii podano do wiadomości poprzez publikację obwieszczenia sygn. Gk.6220.10.2022.JC z dnia 24.04.2024r

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny opinią nr 33/O/NZ/2024 zawartą w piśmie NZ.7040.25.2024 z dnia 17 maja 2024 r., pozytywnie ustosunkował się do przedmiotowego przedsięwzięcia i określił warunki jego realizacji, które uwzględniono w niniejszej decyzji.

Zdaniem organu sanitarnego po zastosowaniu działań minimalizujących wpływ przedsięwzięcia na zdrowie i życie ludzi - nie wystąpią uciążliwości na terenach stałego zamieszkania ludności, związanych z ponadnormatywną emisją hałasu. Nie wystąpi emisja zorganizowana gazów i pyłów do powietrza. Nie wystąpią oddziaływania wynikające z emisji ścieków i odpadów. Nie wystąpią ponadnormatywne oddziaływania wynikające z generowania pól elektromagnetycznych.

Przeprowadzona analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, iż realizacja planowanego przedsięwzięcia zgodnie z nowoczesnymi rozwiązaniami technicznymi oraz podanymi warunkami uzgodnienia, zminimalizuje jego wpływ na środowisko przyrodnicze oraz nie wpłynie negatywnie na środowisko.

W odpowiedzi na pismo Wójta w sprawie uzgodnienia planowanego przedsięwzięcia Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych II w Łomży działając z upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w postanowieniu z dnia 20 maja 2024r. Sygn. WSTII.4221.8.2024.MS dokonał uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia określając jednocześnie warunki jego realizacji, które zostały wskazane w sentencji niniejszej decyzji.

Wójt Gminy Radziłów poinformował o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą „*Budowa farmy fotowoltaicznej zlokalizowanej na części dz. Nr 39 i 88 w obrębie Kramarzewo gm. Radziłów*”.

Niniejsze obwieszczenie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Radziłów oraz poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Radziłów oraz w miejscu planowanej inwestycji na Tablicy Ogłoszeń miejscowości Kramarzewo. W trakcie trwania możliwości udziału społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu nie wpłynęły żadne uwagi lub wnioski.

Wypełniając wymóg art. 10 §1 w związku z art. 49 Kpa organ obwieszczeniem z dnia 25 czerwca 2024r. a także z dnia 23 lipca 2024r. organ poinformował strony o zebraniu pełnego materiału dowodowego, uzyskaniu opinii właściwych organów oraz o zakończeniu postępowania w przedmiotowej sprawie, a także o możliwości zapoznania się z nim, składania ewentualnych uwag i wniosków w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego zawiadomienia. W wyznaczonym terminie do organu nie wpłynęły żadne uwagi ani zastrzeżenia.

Biorąc pod uwagę zakres przedsięwzięcia, przepisy prawne, wyniki uzgodnień i opinii właściwych organów, ustalenia zawarte w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz brak uwag i wniosków ze strony społeczeństwa w trakcie całego postępowania w tym postępowania z udziałem społeczeństwa Wójt Gminy Radziłów wydał

decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia polegającego na budowie instalacji fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą o łącznej mocy do 22MWp, położonej na działkach nr 39 i 88 w obrębie Kramarzewo, gm. Radziłów, powiat grajewski, województwo podlaskie.

W uzasadnieniu swojej decyzji Wójt Gminy stwierdził, że w przedłożonym raporcie uwzględniono oddziaływanie planowanej inwestycji na środowisko, w szczególności w zakresie oddziaływania akustycznego, zanieczyszczenia powietrza, gospodarki odpadami, emisji promieniowania elektromagnetycznego oraz oddziaływania na ludzi i elementy florystyczne i faunistyczne.

Zgodnie z powyższym, elektrownia wytwarzająca energię ze słońca jest przedsięwzięciem proekologicznym, produkującym energię z odnawialnego źródła energii, jakim jest energia słoneczna. Panele fotowoltaiczne nie powodują emisji hałasu, wibracji, a ich praca nie wiąże się z wytwarzaniem odpadów oraz emisji zanieczyszczeń.

Etap realizacji inwestycji wiązał się będzie głównie z prowadzonymi pracami budowlanymi oraz ruchem pojazdów po terenie inwestycji. Najistotniejszym źródłem oddziaływań w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza atmosferycznego będą prace budowlano-montażowe, spalanie paliw w silnikach pojazdów transportujących materiały służące do budowy oraz roboty ziemne.

Głównymi emitorami hałasu oraz wibracji na terenie inwestycyjnym i w jego sąsiedztwie, podczas budowy, będą pracujące maszyny i urządzenia budowlane, a także transport samochodowy. Najbliżej terenu inwestycji tj. w odległości 35 m znajduje się obiekt użyteczności publicznej – była szkoła podstawowa, zabytkowy obiekt sakralny – Kościół pw. Św. Barbary w Kramarzewie w odległości 39 m. Budynki mieszkalne znajdują się w odległości około 142 - 180 m od terenu planowanej inwestycji, w związku z czym faza budowy nie powinna być uciążliwa dla mieszkańców. Ponadto będzie to oddziaływanie krótkoterminowe (kilkumiesięczne).

W ramach działań ochronnych dla terenów zabudowy, prace budowlano-montażowe mają ograniczać się do pory dziennej. Sprzęt stosowany przy realizacji farmy fotowoltaicznej będzie w dobrym stanie technicznym. Emisja zanieczyszczeń będzie miała charakter ograniczony, a wszelkie uciążliwości z tym związane będą miały charakter krótkotrwały, przemijający i ustąpi całkowicie po zakończeniu prac.

Miejsce lokalizacji zaplecza placu budowy znajdować się będzie na części terenu przewidzianego pod inwestycję, w bezpośrednim sąsiedztwie dojazdu. Zaplecze budowy będą stanowiły 1-2 kontenery, będzie się ono znajdować na terenie inwestycji i zostanie zorganizowane w sposób zapewniający oszczędne korzystanie w terenie i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac teren zostanie uporządkowany do poprzedniego stanu. Ścieki socjalno-bytowe z przenośnej kabiny toaletowej będą odbierane przez firmy zajmujące się wywozem nieczystości płynnych, posiadających stosowne zezwolenia.

Przewidywany czas eksploatacji inwestycji wynosi minimum 25 lat. Omawiany etap eksploatacji przewiduje powstawanie znikomych ilości odpadów, ograniczonych do ewentualnie uszkodzonych paneli fotowoltaicznych, które zostaną poddane recyklingowi. Inwestor zobowiązuje się do przekazania ich specjalistycznym firmom, posiadającym stosowne pozwolenia w zakresie odbierania i odzysku odpadów.

Przedmiotowa instalacja pracować będzie bezobsługowo. W trakcie eksploatacji elektrownie fotowoltaiczne nie powodują emisji zanieczyszczeń do powietrza, hałasu ani ścieków. Emisja zanieczyszczeń do powietrza wystąpi głównie na etapie budowy i likwidacji, będąc wynikiem transportu materiałów, pracy sprzętu i maszyn.

Jak wynika z przeprowadzonych w raporcie obliczeń inwestycja na etapie eksploatacji

nie jest istotnym źródłem hałasu. Z racji oddalenia urządzeń od zabudowy mieszkaniowej, nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej. Niemniej jednak wskazane jest, aby zapewnić terenom sąsiadującym z przedmiotową inwestycją dodatkową ochronę akustyczną, jak podano w raporcie na krawędzi działki nr 38, w miejscach najbliższych zabudowie mieszkaniowej zostaną wykonane nasadzenia drzew i krzewów.

Etap eksploatacji instalacji fotowoltaicznych nie wiąże się ze zużyciem wody ani emisją ścieków bytowych. Wody opadowe i roztopowe z modułów, dróg dojazdowych i placów będą odprowadzane powierzchniowo, bezpośrednio do gruntu. Proces czyszczenia paneli fotowoltaicznych będzie odbywać się 1-2 razy do roku przy użyciu wody zdemineralizowanej, neutralnej dla środowiska gruntowo - wodnego. Wszystkie transformatory zostaną zabezpieczone szczelną misą olejową na wypadek wycieku/awarii, będącą w stanie zmagazynować ponad 100% przedostającego się oleju.

Z uwagi na potrzebę utrzymania gruntu w dobrej kulturze rolnej, należy stosować koszenie roślinności trawiastej. Wykasanie będzie odbywało się mechanicznie od centrum elektrowni w kierunku jej brzegów, po wyprowadzeniu potencjalnych lęgów przez ptaki. Inwestora zobowiązano do wykluczenia stosowania herbicydów oraz innych substancji do ograniczenia wzrostu roślin.

Praca elektrowni fotowoltaicznej powodować będzie emisję promieniowania elektromagnetycznego przez inwertery, linie kablowe, stacje transformatorowe, magazyny energii. Mając na uwadze obliczenia przedstawione w raporcie można stwierdzić, iż projektowana farma nie będzie stanowiła źródła ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego w trakcie jej użytkowania.

Po zakończeniu użytkowania modułów materiały, z których są zbudowane będą w całości podlegać utylizacji. Na etapie likwidacji inwestycji źródłem oddziaływań w zakresie emisji pyłów, gazów oraz uciążliwości akustycznych będą maszyny i sprzęt pracujący na terenie inwestycji. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i ustąpią po zakończeniu robót.

Likwidacja przedsięwzięcia polegać będzie na demontażu paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz rekultywacji terenu zajmowanego stalową konstrukcją pod elektrownię fotowoltaiczną. Rekultywacja będzie miała na celu przywrócenie środowiska glebowego do stanu przed realizacyjnego, uzupełnieniu ewentualnych ubytków mas ziemnych powstałych w wyniku prowadzenia wykopów.

Analiza raportu wykazała, iż realizacja przedsięwzięcia z uwagi na jego rodzaj i charakterystykę, usytuowanie oraz rodzaj i skalę możliwego oddziaływania nie będzie źródłem emisji jakichkolwiek zanieczyszczeń do środowiska, jak również nie wpłynie negatywnie na pogorszenie warunków życia i zdrowia ludzi.

Zgodnie z raportem realizacja farmy fotowoltaicznej, jako instalacji odnawialnego źródła energii, nie powinno powodować konfliktów społecznych. Dodatkowo stwierdzono, że żadne ze zidentyfikowanych oddziaływań planowanej farmy fotowoltaicznej nie jest istotne dla środowiska, ani nie wpływa ujemnie na zdrowie, czy komfort życia ludzi. Wręcz przeciwnie, jest to instalacja, która przyczynia się do zmniejszenia emisji pochodzących z konwencjonalnych źródeł energii, wpływa więc pozytywnie na stan środowiska, zwłaszcza jakość powietrza, a pośrednio również na zdrowie ludzi. W związku z powyższym, można spodziewać się neutralnego odbioru społecznego planowanej instalacji. Dodatkowym czynnikiem minimalizującym odbiór społeczny planowanej instalacji będzie wykonanie nasadzeń izolacyjnych.

W zasięgu bezpośredniego oddziaływania przedsięwzięcia nie występują obszary

podlegające ochronione na podstawie ustawy z dnia 16. 04. 2004 r. o ochronie przyrody. Najbliższymi położonymi obszarami chronionymi jest Ostoja Biebrzańska (PLB200006) oraz Dolina Biebrzy (PLH200008), które znajdują się w odległości około 3,5 km od terenu planowanej instalacji. Z uwagi na lokalny charakter przedsięwzięcia nie prognozuje się negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na wymienione wyżej obszary. Planowane przedsięwzięcie znajduje się na obszarze korytarza ekologicznego pn. „Dolina Biebrzy - Puszcza Piska Korytarz środkowy. Zgodnie z informacją zawartą w raporcie należy podkreślić, że lokalizacja planowanej instalacji będzie zajmować tylko część szerokości korytarza ekologicznego. Ponadto, planowane przedsięwzięcie umiejscowione będzie w pobliżu dróg stanowiących naturalne bariery w funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę, iż jednym z największych zagrożeń dla korytarzy ekologicznych pozostaje ich fragmentacja. W przypadku analizowanego przedsięwzięcia obszar instalacji pozostaje zwarty, zatem większe i średnie zwierzęta będą mogły bez problemu ominąć ten teren.

Mając na uwadze powyższe na etapie planowania kształtu przedsięwzięcia inwestor został zobowiązany do wprowadzenia działań minimalizujących, w tym odsunięcia planowanej instalacji na odległość min. 25 m od ściany lasu. Miejsca te będą służyć swobodnemu przemieszczaniu się średnich i dużych zwierząt, utrzymując drożność korytarza ekologicznego w tym miejscu. W przedmiotowym korytarzu dopuszcza się lokalizację infrastruktury podziemnej w postaci linii kablowych i światłowodowych.

Przedsięwzięcie nie będzie zlokalizowane na obszarach wybrzeży, obszarach górskich, obszarach leśnych, obszarach wodno-błotnych, obszarach przylegających jezior, w strefach ochronnych ujęć wód i obszarach ochronnych zbiorników śródlądowych, a także uzdrowiskach oraz obszarach ochrony uzdrowiskowej.

Z raportu wynika, że zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, teren objęty projektowanym zamierzeniem inwestycyjnym, położony jest w obrębie dwóch Jednolitych części wód powierzchniowych. W obrębie JCWP PL RW2000162629699 Wissa od Dopływu w Wąsoszu do ujścia.

Ponadto obszar, na którym realizowane będzie planowane zamierzenie inwestycyjne znajduje się w obrębie jednolitych części wód podziemnych PLGW200032. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją na terenie przedsięwzięcia i w jego otoczeniu nie występują zabytki chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ze względu na szczegółowy i jednoznaczny opis planowanej do zastosowania technologii, oraz stosownych środków mających na celu zmniejszenie uciążliwości dla środowiska, w związku z planowanym zamierzeniem nie stwierdzono konieczności ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt. 1 ustawy ooŚ.

Biorąc pod uwagę rodzaj zamierzenia a także fakt, że będzie ono realizowane na terenie województwa podlaskiego, nie stwierdzono negatywnego wpływu i wystąpienia transgranicznego oddziaływania analizowanej inwestycji na środowisko. Nie przewiduje się również przekroczeń standardów jakości środowiska, zgodnie z przedstawionymi w raporcie rozwiązaniami minimalizującymi oddziaływania inwestycji na środowisko.

W trakcie analizy przedłożonej dokumentacji rozpatrzono przedstawione warianty realizacji przedsięwzięcia oraz dokonano ich analizy porównawczej we wszystkich aspektach oddziaływań. Jednym z wariantów jest wariant zerowy polegający na niepodejmowaniu działań związanych z budową inwestycji. W przypadku zaniechania realizacji podmiotowej inwestycji, mamy do czynienia z niewykorzystaniem terenu, który nadaje się pod wytwarzanie energii elektrycznej

- rezygnacja z pozyskiwania energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii, wykorzystującego energię słońca przyczyni się do wzrostu zanieczyszczenia powietrza.
- do produkcji energii elektrycznej w elektrowniach konwencjonalnych będzie, tak jak dotychczas wykorzystywany przede wszystkim węgiel, co powoduje powstawanie emisji dwutlenku węgla oraz innych związków chemicznych, a w konsekwencji przyczynia się do globalnego ocieplenia klimatu,
- nie podjęcie działań w celu zwiększenia pozyskiwania energii z OZE spowoduje pogłębienie efektu cieplarnianego i związanych z tym negatywnych skutków dla środowiska.
- wybudowanie instalacji fotowoltaicznych będzie miało wpływ na ograniczenie produkcji energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych.
- zaniechanie realizacji inwestycji ograniczy możliwość spełnienia celów zakładanych w programach rządowych i unijnych

Wariant proponowany przez inwestora zakłada budowę farmy fotowoltaicznej do 22 MW, zlokalizowanej w miejscowości Kramarzewo wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą, o powierzchni do 10,60 ha, na terenie działek inwestycyjnych o nr ew. 39, 88. Etap realizacji, w wariantcie inwestycyjnym, polegać będzie na posadowieniu w gruncie konstrukcji pod panele fotowoltaiczne. Zakłada się zakotwienie elementu stalowego metodą wbijania, bez zastosowania fundamentu betonowego.

Wariant alternatywny - polega na realizacji elektrowni fotowoltaicznej o tych samych parametrach, w tej samej lokalizacji różniący się od wariantu Inwestorskiego technologią posadowienia paneli. W takim przypadku konieczne jest mocowanie stołów paneli w betonowych blokach pod które fundament jest wylewany do gruntu. Posadowienie paneli w betonowych blokach wiązałoby się z większą ingerencją w środowisko przyrodnicze oraz z mniejszą powierzchnią pozostawioną jako biologicznie czynną. W konsekwencji mogłaby ucierpieć na tym lokalna awifauna oraz małe zwierzęta. W związku z tym wybór wariantu alternatywnego wiązałby się z wykorzystaniem większego obszaru, co z punktu środowiskowego mogłoby zaszkodzić lokalnej florze oraz faunie. Biorąc pod uwagę korzyści środowiskowe, które niosą ze sobą odnawialne źródła energii Wariant alternatywny jest mniej korzystny w stosunku do Wariantu inwestorskiego zarówno z punktu widzenia Inwestora oraz korzyści dla środowiska naturalnego.

W wyniku analizy przedstawionych wariantów wariant inwestorski okazał się jednocześnie najkorzystniejszym dla środowiska.

Realizacja inwestycji w wariantcie realizacyjnym nie będzie wymagała prowadzenia zaawansowanych prac ziemnych, budowlanych i rozbiórkowych, charakteryzujących wariant alternatywny. Tym samym mniejsze jest oddziaływanie na powierzchnię ziemi, środowisko gruntowo-wodne, hałas i powietrze, więc także pośrednio na człowieka, faunę i florę.

W toku oceny oddziaływania na środowisko stwierdzono, iż informacje dostępne w raporcie oddziaływania na środowisko są wystarczająco szczegółowe, aby w pełni ocenić oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w związku z czym nie zachodzi konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę.

Przedłożony i uzupełniony przez inwestora raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, stanowiący kluczowy dowód w sprawie, spotkał się z aprobatą wyspecjalizowanych organów administracji do spraw ochrony środowiska, sanitarnych i ocen wodnoprawnych, które to organy w razie stwierdzenia, że przedsięwzięcie zagraża środowisku, miały możliwość odmówić uzgodnienia lub wydania negatywnej opinii, co stanowiłoby podstawę do odmowy ustalenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia. Organy te pozytywnie zaopiniowały przedsięwzięcie, określając szereg

dodatkowych warunków, jakie powinny być zachowane na etapie projektowania, realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Wytyczne te zostały przeniesione do treści przedmiotowej decyzji i będą przedmiotem weryfikacji w późniejszym etapie inwestycji.

Zatem, biorąc pod uwagę zakres przedsięwzięcia, obowiązujące przepisy prawne, wyniki uzgodnień i opinii właściwych organów, ustalenia zawarte w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa jak i fakt iż podczas toczącego się postępowania nie wpłynęły żadne uwagi ani zastrzeżenia, postanowiono orzec jak w sentencji.

Zgodnie z art. 82 ust. 3 ustawy o oś charakterystyka przedsięwzięcia stanowi załącznik do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

POUCZENIE

Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dołącza się do wniosku o wydanie decyzji, o której mowa w art. 72, ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.). Wniosek ten powinien zostać złożony nie później niż przed upływem 6 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Termin ten może ulec wydłużeniu do 10 lat, jeżeli realizacja planowanego przedsięwzięcia przebiega etapowo oraz nie zmieniły się warunki określone w niniejszej decyzji.

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Łomży za pośrednictwem Wójta Gminy Grajewo w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza, iż decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i brak jest możliwości zaskarżenia decyzji do WSA. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Jeżeli niniejsza decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, na zgodny wniosek wszystkich stron zawarty w odwołaniu, organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy. Organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające także wówczas, gdy jedna ze stron zawarła w odwołaniu wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy, a pozostałe strony wyraziły na to zgodę w terminie czternastu dni od dnia doręczenia im zawiadomienia o wniesieniu odwołania, zawierającego wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy.

Krzysztof Milewski
.....
podpis

W załączeniu

Charakterystyka przedsięwzięcia.

Otrzymują:

1. Wnioskodawca: PCWO ENERGY PROJEKT Sp z o.o.
2. Strony postępowania (obwieszczeniem)
3. A/a

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
2. Dyrektor Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Augustowie
3. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie
4. Starosta Grajewski.

*Dokonano opłaty skarbowej na podstawie
załącznika do ustawy o opłacie skarbowej
cz. I, kol.2 i 3 pkt 45 w wysokości 205. zł*

CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Planowane przedsięwzięcie będzie polegało na budowie farmy fotowoltaicznej o mocy do 22 MWp wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Planowana inwestycja będzie zlokalizowana na terenie obejmującym działki o numerach ewidencyjnych 39 i 88 obręb Kramarzewo, gmina Radziłów. Łączna powierzchnia działek wynosi około 23,40 ha, z czego łączna powierzchnia terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostała powierzchnia przeznaczona do przekształcenia, w tym tymczasowego, w celu realizacji przedsięwzięcia będzie wynosić do 10,60 ha. Zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczanej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli wyniesie do 9,50 ha.

Wnioskowany teren jest zlokalizowany na gruntach sklasyfikowanych jako grunty orne klasy RIVb, RV, RVI, ŁIV, ŁV.

Farma fotowoltaiczna zlokalizowana zostanie w odległości około 35 m od budynku po byłej Szkole Podstawowej w Kramarzewie na działce nr 93/2, oraz około 39m od zabytkowego obiektu sakralnego – Kościoła pw. Św. Barbary w Kramarzewie na działce nr 96/2, około 142m od budynku mieszkalnego nr 2 na działce nr 95/4.

Obsługa komunikacyjna działki inwestycyjnej odbywać się będzie głównie drogą oznaczoną numerem działki 81/4 zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie terenu inwestycji. W ramach realizacji przedsięwzięcia przewiduje się:

- stalowe, ocynkowane konstrukcje i elementy montażowe do instalacji paneli (*tzw. stoły fotowoltaiczne*), o orientacji południowej, usytuowane na gruncie,
- panele fotowoltaiczne o łącznej mocy do 22 MWp w ilości do 55000 szt.,
- inwertery DC/AC o łącznej mocy nominalnej do 22 MWp w ilości do 440 szt.,
- stacje transformatorowe do 22 szt.,
- pośrednie rozdzielnice napięcia,
- układy pomiarowo – zabezpieczające,
- trasy oraz linie kablowe,
- instalacje odgromowe, przepięciowe oraz przetężeniowe,
- dodatkowe oprzyrządowanie pomocnicze,
- ogrodzenie, monitoring.

Dopuszcza się posadowienie magazynu energii.

Panele fotowoltaiczne będą montowane na stelażach. Montaż będzie wykonany metodą wbijania profili aluminiowych lub stalowych bezpośrednio do gruntu bez stosowania fundamentu betonowego.

Planuje się zastosowanie zespołu paneli bezołowiowych ustawionych w rzędach oddzielonych od siebie pasami technicznymi o szerokości od 1 do 10 metrów w zależności od ukształtowania terenu. Przestrzeń pomiędzy rzędami paneli nie będzie przekształcana i będzie biologicznie czynna. Wysokość konstrukcji wyniesie maksymalnie około 4 m.

Wytworzony w panelach fotowoltaicznych prąd stały zostanie przekształcany w inwerterach (*falownikach*) na prąd przemienny i przekazany za pośrednictwem sieci kablowej do stacji transformatorowo-rozdzielczej.

Przewiduje się możliwość doposażenia instalacji fotowoltaicznej w magazyn energii elektrycznej w postaci akumulatorów litowo-jonowych o maksymalnej mocy zainstalowanej równej maksymalnej mocy zainstalowanej w farmie.

Teren inwestycji będzie ogrodzony. Ogrodzenie wykonane będzie z siatki grodzeniowej o wysokości około 2,2 m, bez podmurówki, podniesionej o 20 cm ponad poziom terenu, celem umożliwienia swobodnego przemieszczania się drobnej fauny. Przepuszczalna długość ogrodzenia 2 488 m.

Ogniwa fotowoltaiczne zostaną zainstalowane na specjalnych stalowych, ocynkowanych konstrukcjach nośnych, składających się z ramy, pionowych i poziomych profili nośnych oraz elementów mocujących.

Planuje się zastosowanie zespołu paneli ustawionych w rzędach oddzielonych od siebie pasami technicznymi o szerokości od ok. 2,5 do 10 metrów w zależności od ukształtowania terenu. Przestrzeń pomiędzy rzędami paneli nie będzie przekształcana i będzie biologicznie czynna. Wysokość konstrukcji wyniesie maksymalnie około 4 m.

Przewiduje się zastosowanie do 22 szt. prefabrykowanych stacji kontenerowych wraz z transformatorami, które pozwolą zachować częstotliwość systemu elektroenergetycznego na stałym poziomie lub łagodzić jej wahania.

Magazyny energii nie wytwarzają ścieków, odpadów i zanieczyszczeń powietrza

Do mycia powierzchni paneli fotowoltaicznych wykorzystywana będzie zdemineralizowana woda. Woda służąca do czyszczenia będzie dowożona specjalnymi beczkownikami. Powstające ścieki nie będą zawierać środków chemicznych lub innych zanieczyszczeń i mogą być traktowane jak woda opadowa, nie stanowiąc zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego.

Planuje się minimum 25-letni okres eksploatacji elektrowni.

Wójt Gminy Kozłowo

Krzysztof Milewski